

**Каддафі. Диктатор-утопіст.
Історія поза шаблонами. 42
роки при владі, як це було рік
за роком**

КУПИТИ

Спільне видання з видавництвом «Ніка-Центр».

Муаммар Каддафі був людиною тисячі облич: державний діяч, агітатор, письменник, політик... У дитинстві талановитий учень, згодом хитрий стратег, який майстерно взяв владу в свої руки, поборник об'єднаного арабського, а потім африканського світу, жорстокий тиран, заклятий друг Італії... Він жив у наметах, коли приїжджав із візитом до інших країн. Натомість його діти вчилися в кращих університетах Європи та не гребували п'ятизірковими готелями. Наприкінці свого правління він налаштував проти себе навіть найвідданіших соратників. Його життя стало прикладом того, як важко вибороти необмежену владу, довіру, ба навіть обожнення власного народу і як легко все це водночас утратити. Його смерть стала нічним жахіттям для всіх диктаторів земної кулі - труну з його трупом уночі зберігали в холодильнику м'ясної крамниці, а вдень виставляли на всенародний огляд. Сумний шлях від мрій про кращій світоустрій до повного краху - рік за роком, крок за кроком, подія за подією - досліджує італійський письменник і філософ Джанлука Барбера.

Джанлука Барбера

КАДДАФІ

ДИКТАТОР-УТОПІСТ

PRINCEPS
NATIO
TEMPUS

Історія поза шаблонами.
42 роки при владі, як це було рік за роком

Джанлука Барбера

**КАДДАФІ
ДИКТАТОР-УТОПІСТ**

Історія поза шаблонами. 42 роки при владі,
як це було рік за роком

Gianluca Barbera

Il dittatore utopista

STORIA E CONTROSTORIA
DI MUAMMAR GHEDDAFI

42 anni di potere raccontati anno per anno

Джанлука Барбера

КАДДАФІ

ДИКТАТОР-УТОПІСТ

**Історія поза шаблонами. 42 роки при владі,
як це було рік за роком**

Переклала з італійської Ганна Залевська

Львів
Видавництво Анетти Антоненко
Київ
Ніка-Центр
2025

УДК 929Каддафі
Б24

Барбера Дж.

Б24 Каддафі. Диктатор-утопіст. Історія поза шаблонами. 42 роки при владі, як це було рік за роком / Джанлука Барбера ; пер. з італ. Г. Залевської. – Львів : Видавництво Анетти Антоненко ; Київ : Ніка-Центр, 2025. – 184 с.

ISBN 978-617-553-087-0 (Видавництво Анетти Антоненко)

ISBN 978-966-521-811-1 (Ніка-Центр)

Муаммар Каддафі був людиною тисячі облич: державний діяч, агітатор, письменник, політик... У дитинстві талановитий учень, згодом хитрий стратег, який майстерно взяв владу в свої руки, поборник об'єданого арабського, а потім африканського світу, жорстокий тиран, заклятий друг Італії... Він жив у наметах, коли приїжджав із візитом до інших країн. Натомість його діти вчилися в кращих університетах Європи та не гребували п'ятизірковими готелями. Наприкінці свого правління він налаштував проти себе навіть найвідданіших соратників. Його життя стало прикладом того, як важко вибороти необмежену владу, довіру, ба навіть обожнення власного народу і як легко все це водно-раз утратити. Його смерть стала нічним жахіттям для всіх диктаторів земної кулі – труну з трупом уночі зберігали в холодильнику м'ясної крамниці, а вдень виставляли на привселюдний огляд. Сумний шлях від мрій про кращій світоустрій до повного краху – рік за роком, крок за кроком, подія за подією – досліджує італійський письменник і філософ Джанлука Барбера.

Для широкого кола читачів.

УДК 929Каддафі

Copyright © Il dittatore utopista by Gianluca Barbera, Italy

Published by arrangement with Loredana Rotundo Literary Agency

ISBN 978-617-553-087-0 (Видавництво
Анетти Антоненко)
ISBN 978-966-521-811-1 (Ніка-Центр)

© Ганна Залевська, переклад, 2025
© Видавництво Анетти Антоненко, 2025
© Видавництво «Ніка-Центр», 2025

У кожній людині дремає пророк.

Е. М. Чоран. «Трактат про деконструкцію»

Усіляка форма обурення від простого протесту до люциферівського повстання позначає зупинку в еволюції розуму.

Е. М. Чоран. «Силогізми гіркоти»

КИМ НАСПРАВДІ БУВ КАДДАФІ?

Ким був Каддафі? Головне запитання, на яке я шукав відповіді, коли розпочав цю книжку. Це запитання я ставив собі знов і знов увесь час, поки працював над текстом. Відповісти на нього в однозначний спосіб, наскільки я зрозумів, неможливо.

Можна викрутитися, мовляв, він був диктатором, понад усе любив владу, а звоювавши її, зумів утримати, бо мав достатньо розуму і не мав упереджень, і все це буде неправдою, принаймні не повною правдою. Можна закрити тему, згадавши всі його обличчя. Але навіть тоді ми не наблизимося до істини, тому що постане інше запитання: чи відповідають вони справжній природі цієї людини? Адже Каддафі був майстром перевдягання. Тут тобі Каддафі – світовий революціонер, тут – деспот. Письменник, еколог, мрійник, філософ, а ще трибун, цинічний і безжальний політик, який плете оманливі інтриги й не перед чим не зупиняється. Не забуваймо про Каддафі-правознавця, який назубок знав Коран і при тому безжально розправлявся з опонентами. А ще був Каддафі-комедіант, наділений гострою іронією, яка не заважала йому стріляти по людях. Тому перед викладенням фактів я вирішив запропонувати читачеві цитати самого Каддафі – найбільш значущі виголошені або написані ним слова, що найбільше закарбувалися в пам'яті й, на мій погляд, якнайкраще пояснюють його уявлення про світ. Тож надаймо слово самому Каддафі.

«Скажіть Насеру, що ми зробили цю революцію для нього. Скажіть, що в Лівії більше не буде ані пригноблених, ані панів, тільки вільні брати у вільному суспільстві, де майорітиме прапор рівності».

1969 рік

Ким насправді був Каддафі?

«Ми за будь-яку ціну визволимо нашу землю від баз, від імперіалістів та іноземних сил».

1969 рік

«Іслам має універсальне призначення, він є джерелом прогресу та всіх наук (...), саме він раніше за інших дійшов до прав людини та трудящих, до ліквідації класів».

1970 рік

«Лівії потрібен хтось, хто змусить її плакати, а не сміятися».

1970 рік

«Читайте та перечитуйте Коран. У ньому ви знайдете відповіді на всі свої запитання. Арабська єдність, соціалізм, права наслідування, належне місце жінки у суспільстві, неминуче падіння Римської імперії, доля нашої планети після створення атомної бомби. Хто вміє читати, знайде в цій святій книзі все (...) Повірте мені, до ісламу навернуться всі народи, включно з російськими комуністами».

1971 рік

«Ми тільки підтримуємо право кожної нації на самовизначення».

1972 рік

«Американський уряд не правомочний говорити про тероризм, тому що практикує його більше за всіх у світі».

1972 рік

«Так, правда, ми були ідеалістами, але світ виявився лицемерним, брехливим, занепадницьким та аморальним».

1972 рік

«Ми підтримуємо багато визвольних рухів. А от метод дії, що кожен з них обирає, нас не стосується».

1972 рік

«Немає жодної підстави включати ОВП* до списку терористичних організацій».

1972 рік

«Я хочу об'єднати всі арабські народи в боротьбі проти імперіалізму саме через палестинський конфлікт».

1972 рік

«Правда в тому, що я проти тероризму; тероризм ніколи не зможе стати засобом для досягнення якоїсь мети. Позаяк тероризм породжує тероризм».

1972 рік

«Третя теорія закликає до всесвітнього братства, це остаточне рішення всіх політичних, економічних і соціальних проблем людства».

1973 рік

«Земля не є чиеюсь власністю, кожному дозволено нею користуватися, отримуючи блага через працю, сільське господарство та випас».

1976 рік

«Я – революціонер, опозиціонер світового масштабу, а не терорист».

1978 рік

«Якщо ви наддержжава, ніхто не насмілиться виключити вас з ООН і віддати під суд, навіть коли ви на це заслуговуєте».

---

* Організація визволення Палестини. – Тут і далі зірочками помічені примітки перекладача.

Ким насправді був Каддафі?

Ось вона, щира й беззаперечна правда. Якби схеми, до яких удається Америка, застосувала маленька країна, її б вигнали з ООН, занесли до чорного списку та бойкотували б усім світом. Але коли це робить наддержавна, вона недоторканна».

1979 рік

«Коли всі є членами Народного конгресу, навіщо потрібна опозиція? Опозиція до чого? Опозиція буває до уряду! А якщо уряд зникне і народ сам собою керує, то проти кого бути в опозиції: проти того, кого немає?»

1979 рік

«Маси мають право на ліквідацію своїх ворогів на батьківщині й за її межами».

1980 рік

«Я сподіваюся, що під час роботи вашої адміністрації будуть визнані права червоношкірих (...) вони мені надіслали листи з проханням допомоги (...) більшість червоношкірих мають лівійське походження».

1981 рік

«Лівійський народ відчуває дух реваншу, а не помсти до колоніалізму, який, по суті, не поніс покарання».

1982 рік

«Ви [італійці] нарobili справ гірше за Гітлера!»

1983 рік

«Президента Рейгана треба судити звичайним судом Сполучених Штатів за зневагу до законів власної країни».

1985 рік

«Італія та Лівія могли б опинитися на порозі війни. У нас ще не згаснув дух помсти до колишніх окупантів».

1985 рік

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка, повну
версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ